

Vlaams
Parlement

ingediend op **1684** (2017-2018) – Nr. 1
13 september 2018 (2017-2018)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Katia Segers

over het toezicht van de Vlaamse Regulator
voor de Media (VRM) op de naleving door de
openbare omroep van de beheersovereenkomst
met de Vlaamse Gemeenschap
en over het jaarverslag 2017 van de VRT

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Bart Caron.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Wilfried Vandaele, Miranda Van Eetvelde, Manuela Van Werde, Herman Wynants;

Karin Brouwers, Sabine de Bethune, Joris Poschet, Orry Van de Wauwer;

Lionel Bajart, Jean-Jacques De Gucht;

Yamila Idrissi, Katia Segers;

Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Paul Cordy, Kathleen Krekels, Bart Nevens, Ludo Van Campenhout, Karl Vanlouwe, Peter Wouters;

Cindy Franssen, Tinne Rombouts, Koen Van den Heuvel, Johan Verstreken;

Rik Daems, Francesco Vanderjeugd;

Bert Moyaers, Tine Soens;

Imade Annouri.

INHOUD

I.	Toelichting	4
1.	VRM-toezicht op de naleving van de beheersovereenkomst	4
2.	VRT-jaarverslag 2017	7
2.1.	Inleiding	7
2.2.	Strategische doelstellingen	9
2.3.	Financiële resultaten	12
2.4.	Uitdagingen	13
II.	Bespreking.....	14
1.	Wilfried Vandaele	14
2.	Lionel Bajart.....	15
3.	Katia Segers.....	15
4.	Karin Brouwers	17
5.	Manuela Van Werde	19
6.	Marius Meremans	19
7.	Bart Caron	19
8.	Antwoordenronde.....	20
	Gebruikte afkortingen	24
	Bijlagen: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

Op donderdag 21 juni 2018 hield de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media een hoorzitting over het toezicht van de VRM op de naleving door de openbare omroep van de beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap en over het jaarverslag 2017 van de VRT.

De respectieve powerpointpresentaties van de VRM en de VRT zijn terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit verslag op www.vlaamsparlement.be.

I. Toelichting

1. VRM-toezicht op de naleving van de beheersovereenkomst

Peter Sourbron, voorzitter algemene kamer VRM, geeft toelichting bij het rapport van VRM over het toezicht op het tweede werkingsjaar van de beheersovereenkomst 2016-2020. De regulator gaat, op basis van cijfers van CIM, van het marktonderzoekbedrijf Comscore en van de studiedienst van de VRT zelf, na of de performantiemaatstaven werden gehaald. De VRM controleert ze steekproefsgewijs, bijvoorbeeld het aandeel van de Nederlandstalige muziek en Vlaamse muziekproducties, en de cultuuritems in het journaal van één.

De VRT heeft net als het voorgaande jaar zeer goede resultaten neergezet. Op enkele kleine onvolkomenheden na heeft de VRT alle performantiemaatstaven gehaald.

De performantiemaatstaf betreffende teletekstondersteuning van nieuws- en duidingsprogramma's behaalde de omroep net niet, met 99,9 in plaats van 100 procent. De VRT slaagde er alleen niet in om het extra journaal van 7 april 2017 over de terreuraanslag in Zweden van teletekstondertiteling te voorzien, om organisatorische redenen.

De performantiemaatstaf voor gesproken ondertiteling bij alle niet-Nederlandstalige programma's en programmaonderdelen is eveneens net niet behaald: 99 procent in plaats van 100 procent.

Voorts is de norm voor overleg met de sector en het VAF niet helemaal gerespecteerd, omdat slechts één overleg plaatsvond in plaats van de voorgeschreven twee.

Vervolgens gaat Peter Sourbron nader in op de eerste strategische doelstelling: Voor iedereen relevant. De VRT moet op weekbasis minstens 85 procent van de Vlaamse bevolking bereiken. Uit het onderzoek blijkt dat 89,5 procent werd bereikt, waarmee de maatstaf werd gehaald.

De volgende performantiemaatstaf gaat over de rapportering van bereik. In afwachting van een continue technologie-neutrale meting rapporteert de VRT bereikcijfers voor radio, televisie en online apart. De VRT stelt dat er geen totaal bereikcijfer via CIM beschikbaar is en dat er ook geen eensgezindheid over is tussen de verschillende omroepen. Daarom heeft de VRT besloten om één keer per jaar een totaalbereikstudie te laten uitvoeren, in dit geval door TNS-Research. De aparte dagelijkse bereikcijfers bleken te zijn: voor radio bijna 3 miljoen luisteraars, voor televisie 2,755 miljoen kijkers en voor de websites meer dan 1 miljoen unieke bezoekers.

Voorts moet de VRT op weekbasis minstens 75 procent van elke relevante doelgroep bereiken. Het gaat dan over:

- vrouwen;
- mannen;

- 15- tot en met 24-jarigen;
- 25- tot en met 44-jarigen;
- 45- tot en met 64-jarigen;
- 64-plussers;
- de respectieve opleidingsniveaus lager onderwijs, secundair onderwijs, hoger secundair onderwijs en hoger onderwijs;
- nieuwe Vlamingen.

De maatstaf is behaald met een percentage tussen 83,1 procent – voor nieuwe Vlamingen en opleidingsniveau lager onderwijs – en 93,8 procent – het opleidingsniveau hoger onderwijs. Ook de performantiemaatstaf betreffende diversiteit in de beeldvorming op het scherm heeft de VRT behaald: voor vrouwen 38 procent reëel met 33 procent als norm, en voor nieuwe Vlamingen 8,7 procent reëel met 5 procent als norm.

De doelstelling op het vlak van toegankelijk aanbod voor personen met een auditieve of visuele beperking heeft de VRT net niet bereikt, vanwege het ontbrekende procent in de ondertiteling van anderstalige programmaonderdelen. De andere performantiemaatstaven voor audiodescriptie, toegankelijkheidstrajecten voor de websites, teletekstondertiteling en toegankelijkheid heeft de VRT wel volledig gehaald.

Aan de maatstaven voor de diversiteit van het personeelsbestand hoefde de VRT pas tegen 2020 te beantwoorden, maar Peter Sourbron geeft toch al de volgende diversiteitscijfers mee. In het personeelsbestand van de VRT zijn nu 38,5 procent vrouwen, met 40 procent als norm in 2020. 35,5 procent van het midden- en hogere kader bestaat uit vrouwen, tegenover 33 procent als 2020-norm. 2 procent van het personeelsbestand bestaat uit personen met een arbeidsbeperking. Die norm bedraagt 1,8 procent vanaf 2020. 3,4 procent behoort tot de groep nieuwe Vlamingen. Daarvoor is nog een kleine extra inspanning nodig aangezien 4 procent de norm is voor 2020. De VRT kwam al boven het minimum van tien opleidingsstages per jaar voor mensen met een arbeidshandicap of migratieachtergrond: ze organiseerde er elf.

De informatieopdracht van de VRT behelst als een performantiemaatstaf internationale duiding tijdens een wekelijks programma op televisie, een wekelijks programma op de radio en een aparte sectie op VRT NWS of canvas.be. Daaraan voldeed de VRT via Canvas, Radio 1 en VRT NWS. De VRT heeft in 2017 ook twintig onderzoeksjournalistiekreportages uitgezonden.

De VRT moet ervoor zorgen dat Vlamingen haar informatieaanbod betrouwbaar vinden. Uit de vertrouwensbarometer blijkt dat dit het geval is, want 80 procent van de Vlamingen vindt het nieuws op de VRT betrouwbaar, 82 procent vindt dat de VRT mensen goed informeert, 81 procent is van mening dat het VRT-nieuws meestal correct is, en 75 procent van de Vlamingen geeft te kennen dat de VRT helpt om fictie van feiten te onderscheiden.

De VRT heeft in 2017 driemaal structureel overleg gepleegd met vertegenwoordigers van de erkende levensbeschouwelijke stekkingen, waarmee ze aan haar verplichtingen voldeed.

Voorts moet het volledige informatieaanbod van de VRT op weekbasis 75 procent van de bevolking bereiken. In 2017 lag het bereik op 77,5 procent.

Informatie wordt voor anderstaligen ook aangeboden in het Engels, Frans en Duits, via flandersnews.be, flandreinfo.be en flanderninfo.be.

Het journaal op één moet jaarlijks minstens 365 cultuuritems bevatten. Dat cijfer is in 2017 ruimschoots behaald met 677 items. De VRM heeft een steekproef uitgevoerd voor de maanden juni en november 2017. Hij vroeg bij de VRT lijsten op en verifieerde die. De controledata blijken helemaal overeen te stemmen met de gegevens die de VRT heeft bezorgd.

De beheersovereenkomst stelt dat het aandeel Vlaamse tv-producties en -coproducties minstens 65 procent bedraagt van de totale output op één, uitgezonden in open net tussen 18 en 23 uur, en op Canvas in open net tussen 19 en 23 uur. Die performantiemaatstaf is behaald: 71 procent.

Daarenboven moet de VRT minstens 250 concerten of Vlaamse voorstellingen of festivals uitzenden. In 2017 werd die performantiemaatstaf met 377 uitzendingen ruimschoots gerespecteerd.

De VRT is ook de verplichting nagekomen om jaarlijks overleg te plegen met respectievelijk de cultuur- en de muzieksector van Vlaanderen.

In de beheersovereenkomst zijn performantiemaatstaven vastgelegd voor het percentage Vlaamse producties en Nederlandstalige muziek. Op de VRT-radionetten moet 25 procent van de muziektijd gevuld worden met Vlaamse muziekproducties. Op Radio 2 moet 30 procent van de muziektijd Nederlandstalig zijn, op Radio 1 is dat 15 procent. Alle VRT-radionetten hebben in 2017 in totaal 26,4 procent van hun muziektijd besteed aan Vlaamse muziekproducties. Op Radio 2 was het aandeel 30,6 procent en op Radio 1 was het 15,7 procent. Die doelstellingen werden dus bereikt.

De VRT heeft in 2017 ook de performantiemaatstaven betreffende overleg met het Kenniscentrum Mediawijsheid en met Onderwijs, en met maatschappelijke actoren over de integratie van maatschappelijke thema's in haar aanbod behaald.

Voorts heeft de VRT in het verslagjaar mee geïnvesteerd in 27 afleveringen en 17 auteursdocumentaires, waardoor de minimumnorm van 15 afleveringen en 8 auteursdocumentaires ruimschoots werd gehaald.

Voor sport zijn er onder meer doelstellingen betreffende de aandacht voor kleine sporten en overleg met de sector. Ten minste dertig kleine sporten kwamen aan bod op één, Radio 1 en Sporza. Radio 1 belichtte er 60 en Sportweekend 55. Ook met deze sector pleegde de VRT geregeld overleg.

In het kader van een aangescherpte merkenstrategie moet de VRT via minstens één aanbodsmerk prioritair aandacht geven aan informatie, cultuur en educatie, en aan de respectieve doelgroepen kinderen en jongeren. Deze doelstellingen verwezenlijkte de omroep:

- met VRT NWS, Canvas en Radio 1 voor informatie, cultuur en educatie;
- met Ketnet voor kinderen;
- met Studio Brussel en MNM voor jongeren.

Radio 2 heeft als aanbodsmerk van de VRT een uitgesproken Nederlandstalig en Vlaams muziekprofiel.

In het kader van het toekomstgerichte digitale aanbod biedt de VRT een onlineradiospeler aan, namelijk Radioplus.

Elk aanbodsmerk ontwikkelt per jaar minstens vier acties met het oog op participatie en cocreatie. Deze performantiemaatstaven zijn in 2017 behaald.

De beheersovereenkomst legt ook innovatiedoelstellingen op. De VRT moet minstens drie innovatieprojecten uitwerken in samenwerking met Vlaamse en internationale mediabedrijven, universiteiten en starters. Die norm heeft ze met negen projecten ruimschoots behaald. Bovendien moest VRT Sandbox met minstens twaalf starters en kmo's samenwerken. Uiteindelijk zijn dertien projecten geselecteerd voor samenwerking.

De VRT moet als hefboom van het media-ecosysteem minstens 15 procent van haar totale inkomsten aan externe producties besteden. In 2017 is ze met 19,87 procent aan deze verplichting tegemoetgekomen.

Strategische doelstelling 7 gaat over een efficiënte en wendbare organisatie, die moet beschikken over een geactualiseerd transformatieplan, waarin het aandeel van de personeelskosten niet meer dan 43,25 procent van de totale ontvangsten bedraagt. In 2017 bedroeg het werkelijke aandeel van de personeelskosten 42,10 procent. Nog in dit verband heeft de VRT een programma voor leidinggevenden en loopbaan- en mobiliteitsmanagement uitgewerkt.

De spreker concludeert dat de VRT in 2017 voldaan heeft aan alle verplichtingen van de lopende beheersovereenkomst. Zijn enige suggestie is dan ook om de performantiedoelstellingen in de toekomst even goed te blijven opvolgen.

2. VRT-jaarverslag 2017

2.1. Inleiding

Luc Van den Brande, voorzitter raad van bestuur VRT, stelt vast dat de VRT een goed rapport kreeg van de VRM. Overigens is ook het rapport van de gemeenschapsafgevaardigde over de hele lijn positief. Het komt er nu op aan in dezelfde richting voort te doen.

De voorzitter verzekert dat de VRT blijft focussen op de kernopdrachten informatie, cultuur, educatie en maatschappelijke meerwaarde. Alle merken proberen die opdrachten vanuit hun invalshoek waar te maken. De missie van de VRT luidt niet toevallig: informeren, inspireren en verbinden, waarmee de openbare omroep zich – met alle respect – onderscheidt van de commerciële omroepen.

Mensen halen veel informatie uit digitale en sociale media, waar echter bepaalde organisaties die informatie op de netwerken sturen. In een dergelijke context is een onafhankelijke openbare omroep belangrijk als betrouwbare mediabron. De vernieuwing van de nieuwssite van de VRT was dan ook logisch om het aanbod zo aantrekkelijk mogelijk te maken. 71 procent van de Vlamingen blijkt veel vertrouwen te hebben in de VRT. Het voorliggende rapport vergelijkt de betrouwbaarheid met die van Facebook, dat volgens slechts 23 procent van de Vlamingen als betrouwbare bron geldt. Het EBU-rapport 'Trust in Media 2018' bevestigt dat het vertrouwen in de traditionele media hoger ligt dan in de sociale.

De tweede focus is cultuur. Die brengt de VRT in al haar diversiteit en rijkdom onder de aandacht, in allerlei programma's. Als voorbeeld verwijst Luc Van den Brande ten eerste naar de VRM-toetsing van het aantal journaalitems, en ten tweede naar de vele mobiliserende acties.

Ook haar derde opdracht neemt de VRT zeer ernstig. Het gaat over educatie, voorheen volksopvoeding genoemd. Alle netten brengen kennis over. Dat kan in de vorm van beleving en interactie gebeuren, maar ook in specifieke programma's als documentaires. Dokter Bea is een goed voorbeeld van educatie op

Ketnet voor de Vlamingen van de toekomst, naast nieuwe initiatieven als KLAAR voor het middelbaar onderwijs, en Universiteit van Vlaanderen.

Alle merken zijn ook volop begaan met de vierde focus: maatschappelijke meerwaarde. De spreker vermeldt Radio Gaga en Op Straat als specifieke voorbeelden.

In het ontspanningsaanbod is een onderliggende kwaliteit cruciaal. Sport speelt een verbindende rol.

Absoluut centraal staat de gemeenschapsopdracht. Toegang tot politieke informatie en de expressie van meningen in een digitale omgeving zijn fundamenteel voor de versterking van een goed functionerende democratie. Online-ethiek bij politieke informatie en de wil om tot een fair debat te komen zijn met elkaar verbonden.

Voor de drie pijlers van onze samenleving – mensenrechten, democratie en rechtsstaat – is geïnformeerd burgerschap essentieel. De voorzitter wijst op de sterke relatie tussen de plaats van een openbare omroep en het democratische gehalte van een samenleving. Het eerder aangehaalde EBU-rapport wijst op de evenredigheid van persvrijheid en vertrouwen in de media. Behoorlijk gefinancierde openbare omroepen vormen een aanwijzing van democratisch bestuur. Voldoende bereik leidt tot hogere participatie aan verkiezingen, minder extreemrechtse opvattingen en minder corruptie.

De VRT zet stappen om haar content op nieuwe wijzen bij alle Vlamingen te verspreiden, met videoplatforms als VRT NU en KLAAR. De spreker pleit uitdrukkelijk tegen drempels bij zowel de omroep zelf als de gebruiker. Stemmen die pleiten voor digitale terughoudendheid, willen eigenlijk de openbare omroep van de Vlaming wegnemen.

Als hefboom voor creativiteit blijft de VRT het grootste cultuurinstituut van Vlaanderen.

Een initiatief als OpenVRT brengt jonge en creatieve mediamakers met elkaar in contact. De externe productiesector en de Vlaamse technologiestart-ups beleven in Sandbox een verfrissende samenwerking.

In het kader van het streven naar een wendbare en efficiënte omroep wijst Luc Van den Brande erop dat de VRT meer moet doen met minder medewerkers. Ze moet immers een digitaal aanbod ontplooien en tegelijk een besparingstraject volgen van 130 miljoen euro op tien jaar. Een nieuwe bedrijfscultuur is in opbouw. Elke medewerker levert enorme inspanningen, maar financiële duurzaamheid is wel essentieel.

Bovenop het verdwijnen van ongeveer 540 vte kwam dan nog de desindexering van de werkingsmiddelen, die 58 procent van alle middelen uitmaken. Luc Van den Brande pleit voor een compensatie daarvan. Zo niet wordt het onvermijdelijk om in de toekomst vier fictiereeksen minder te brengen. Aan kwaliteitsproducties zijn nu eenmaal bepaalde kosten verbonden. Bovendien zou dan ook het sociale akkoord, dat nochtans binnen het afgesproken kader is afgesloten, op de helling komen. De VRT-voorzitter benadrukt dat de VRT haar opdrachten enkel kan blijven uitvoeren als ze kan rekenen op een gewaarborgd financieringskader dat niet verder wordt afgebouwd.

Als de overheid minder middelen toekent dan ze had beloofd, moet ze de VRT minstens de nodige ruimte laten voor eigen inkomsten. In verband met de advertentie-inkomsten herinnert de spreker de commissie aan de afspraken met de Var.

De raad van bestuur acht een diepgaande studie nodig als antwoord op de aanhoudende vraag of de openbare omroep reclame-inkomsten aan de rest van de markt onttrekt. Objectief inzicht in die situatie zou het hele media-ecosysteem ten goede komen.

De autonomie die de VRT twintig jaar geleden in het nieuwe medialandschap heeft verworven, brengt ook een grote verantwoordelijkheid en verantwoordingsplicht mee. De organisatie moet zich blijven inzetten voor iedereen die in Vlaanderen leeft. Daarbij hoort de sociale realiteit het uitgangspunt te zijn. Ze moet haar inzichten in de mediaontwikkelingen delen en haar publieke meerwaarde aantonen, zowel ten aanzien van het beleid als van het bredere publiek.

Het doel is dat niet alleen de medewerkers maar alle Vlamingen fier zijn op hun openbare omroep, besluit Luc Van den Brande.

2.2. Strategische doelstellingen

Paul Lembrechts, gedelegeerd bestuurder VRT, overloopt de zeven strategische doelstellingen uit de beheersovereenkomst (zie bijlage 2).

2.2.1. Voor iedereen relevant

De eerste SD, op weekbasis minstens 85 procent van de Vlaamse bevolking bereiken, is in 2017 gerealiseerd met een bereik van 89,4 procent. De VRT ziet zichzelf als een omroep voor alle Vlamingen en richt zich dus niet op een beperktere doelgroep. Daarin onderscheidt ze zich van sommige commerciële omroepen, die op een heel ander ondernemingsplan zijn gestoeld.

Ook de streefcijfers voor subgroepen heeft de VRT in 2017 gehaald. Het stemt Paul Lembrechts erg tevreden dat het bereik bij nieuwe Vlamingen met 5 procent is gestegen en inmiddels 83 procent aantikt.

Radio blijft een sterk medium. Ondanks de digitale evoluties verminderen algemeen bereik of luisterduur nauwelijks. Naast het hoge bereik van in totaal 2.964.195 luisteraars, realiseren alle radiozenders ook een waardering boven de acht op tien.

Het aantal VRT-kijkers daalde licht tot 2.755.523. Ze kijken gemiddeld nog een uur en 49 minuten, inclusief het aanbod op aanvraag, en waarderen één en Canvas met een score van 8,2. Uitgesteld kijken naar bepaalde programma's doen nu al gemiddeld 43 procent van de kijkers, van wie de overgrote meerderheid overigens al op de dag van de uitzending. De spreker gewaagt van comfortkijken.

De digitale media blijven zich positief ontwikkelen: 1.070.174 mensen surfen dagelijks op de websites van de VRT, van wie 64 procent op een mobiel toestel. Het aantal videostarts op VRT NU steeg naar 475.553 per dag en op Facebook en YouTube samen tot 904.125. Het aantal fans op sociale media neemt eveneens sterk toe.

Wat diversiteit betreft, spant de VRT zich blijvend in om de Vlaamse samenleving te weerspiegelen. Het gaat daarbij niet alleen om scherm aanwezigheid maar ook

om de manier waarop bevolkingsgroepen aan bod komen. Van de sprekende actoren waren in 2017:

- 8,7 procent nieuwe Vlamingen;
- 38 procent vrouwen;
- 1,1 procent personen met een beperking.

Bijvoorbeeld in Taboe komt diversiteit aan bod in de vorm van ontspanning en educatie.

Van het VRT-personeel zijn:

- 3,4 procent nieuwe Vlamingen;
- 38,7 procent vrouwen;
- 2 procent personen met een beperking.

Gezien het niet-expansieve personeelsscenario vormen de doelstellingen op dat vlak voor 2020 wel een heuse uitdaging.

Met betrekking tot de toegankelijkheid vermeldt Paul Lembrechts de ondertiteling voor slechthorenden bij 98,2 procent van de Nederlandstalige programma's. De VRM heeft al uitgelegd waarom de VRT nipt de 100 procentnorm heeft gemist voor ondertiteld nieuwsaanbod. Er is een stappenplan om tegen 2020 het onlinevideoaanbod voor 90 procent te ondertitelen. Het Journaal en Karrewiet worden in Vlaamse gebarentaal aangeboden en ook als afzonderlijke categorie gebundeld op VRT NU.

In verband met de toegankelijkheid voor slechtzienden haalde de VRT in 2017 al de norm van 2020 voor audiodescriptie. De norm van 100 procent voor gesproken ondertiteling haalde ze nog niet, maar wanneer dit niet lukte, werd ze wel later afzonderlijk meegestuurd. De VRT onderzoekt nu of ze dit probleem kan aanpakken door middel van een geautomatiseerde flow.

2.2.2. Informatie, cultuur en educatie prioritair

Wat betreft onafhankelijke en toegankelijke berichtgeving voor een breed publiek, bereikte de VRT elke week 77,5 procent van de Vlamingen met de content van haar nieuwsdienst. Afgerond zijn dat 4 miljoen Vlamingen op weekbasis, of meer dan 2,8 miljoen luisteraars, 1,8 miljoen kijkers en 400.000 internetgebruikers op dagbasis.

Onderzoek leert dat 80 procent van de Vlamingen het VRT-nieuws betrouwbaar acht. Dat wijt de spreker niet alleen aan het streven naar kwaliteit, maar ook aan de aandacht voor deontologie en onpartijdigheid. Speciaal daartoe werd ook een nieuwsombudsman aangesteld. De spreker vermeldt nog het naar buiten treden van de nieuwsdienst met Het Vooruitzicht.

De gedelegeerd bestuurder bevestigt dat VRT de grootste cultuursponsor van Vlaanderen is, zowel door aandacht te besteden aan culturele gebeurtenissen als door ze mee te sponsoren en in overleg te treden met organisaties en instellingen. Alle netten en platforms betrekken die opdracht in hun aanbod. De opdracht is dubbel: het brede publiek bereiken en specifieke cultuurprogramma's aanbieden.

Zoals de VRM al heeft aangegeven, haalde de VRT ook de cultuurnorm voor informatieprogramma's ruimschoots, met 677 items in het Journaal, naast die in reguliere programma's voor het grote publiek. Paul Lembrechts toont in de presentatie enkele voorbeelden van specifieke cultuurprogramma's.

De VRT verzorgde 375 captaties van culturele evenementen, maar creëerde er ook zelf. De spreker somt vervolgens enkele voorbeelden op van interactieve projecten en van de aandacht die de omroep schonk aan grote herdenkingsmomenten. Over al deze culturele praktijken vindt geregeld overleg plaats met de partners uit de sector.

Het door de beheersovereenkomst opgelegde levensbeschouwelijke aanbod wordt onder meer aangeboden door het onlineplatform canvas.be/wereldbeeld, de reeks *Wanderlust* met internationale denkers, en *Touché*. Er werd ook drie keer overlegd met de levensbeschouwelijke strekkingen, hoewel slechts twee keer is voorgeschreven.

De muziek van de VRT was in 2017 voor meer dan een vierde van de uitzendtijd van Vlaamse makelij. Ook voor Nederlandstalig werk haalde de VRT de normen, met 15,7 procent op Radio 1 en 30,6 procent op Radio 2.

Misschien nog belangrijker is de muzikale diversiteit. Zo brachten de VRT-radio's in 2017 bijna 18.000 verschillende liedjes van 6909 artiesten die op geen andere radio in Vlaanderen te horen zijn, waaronder veel Vlaamse artiesten. De VRT voert overigens gestructureerd overleg met de muzieksector.

Op het vlak van educatie gaat de VRT ervan uit dat de Vlaming graag iets bijleert en slimmer wil worden. De omroep bracht tal van programma's met educatieve inslag, ook voor jongeren.

De VRT beschikt in het teken van de mediawijsheidsbevordering over een breed aanbod. De gedelegeerd bestuurder vermeldt Hautekiet, De Inspecteur, Terzake en Generation M, naast participatieve initiatieven als het onlinespel *De Schaal van M* en het evenement 'Let's get digital'.

De VRT heeft een voorbeeldrol te vervullen op het vlak van privacy, die ze in de praktijk brengt met een actieve opt-in voor advertenties en aanbevelingscookies op sociale media. Die keuze en de transparantie zijn uniek in de sector, wat ook blijkt uit de erkentelijkheid van de data protection officers van de EBU. De VRT communiceert hierover actief met animatiefilmpjes. De omroep ging nog een stap verder dan wettelijk vereist met de volledig vernieuwde privacyomgeving van Ketnet.

2.2.3. Publieke meerwaarde voor ontspanning en sport

De Vlaming verwacht grote, verbindende verhalen van de VRT, die ontspanning en sport als belangrijke cohesie-elementen ziet. Dat aanbod moet dan wel kwaliteitsvol zijn. De gedelegeerd bestuurder geeft *Sorry voor Alles* als voorbeeld. Hij verzekert dat informatieve, culturele en educatieve elementen veelvuldig worden opgenomen in de ontspannende programma's. Dat maatschappelijke meerwaarde daarin wordt meegenomen, illustreert hij met treffende afbeeldingen (zie bijlage 2).

De VRT vindt sport een bijzonder relevant onderdeel van haar opdracht. Op tv kwamen niet minder dan 55 verschillende sportdisciplines aan bod, terwijl de beheersovereenkomst er maar 30 voorschrijft. Op de radio waren het er zelfs 60. De VRT kwijt zich voorbeeldig van haar opdracht betreffende sportverslaggeving.

2.2.4. Scherpe missie voor aanbodsmerken en VRT als koepelmerk

Bij de merkenportfolio staat Paul Lembrechts vandaag niet stil, omdat die inmiddels voldoende bekend is.

2.2.5. *Toekomstgericht, digitaal en innovatief*

De vijfde strategische doelstelling behelst een digitale mediaorganisatie. Ook in 2017 heeft de VRT haar onlineaanbod versterkt en geïnvesteerd in innovatieve formats en vertelstructuren. De app Radioplus is inmiddels 730.000 keer gedownload. Eind 2017 hadden 870.000 Vlamingen een account aangemaakt bij VRT NU. Short form digitaal aanbod is nu al voor een groot deel deelbaar. Van de jaarlijkse inzet op acties van participatie en cocreatie bevat het jaarverslag een hele resem voorbeelden.

De VRT blijft ook werk maken van innovatie. Daarvoor krijgt ze steun van onder meer EU, Google en VLAIO. Op dit moment lopen vijftien projecten in samenwerking met andere innovatoren. Ten slotte vermeldt Paul Lembrechts in dit verband:

- het interne innovatielab VRT Start-Up;
- OpenVRT;
- Sandbox.

2.2.6. *Versterking van het media-ecosysteem*

De VRT brengt met het oog op de ondersteuning van het Vlaamse media-ecosysteem een groot aandeel aan Vlaamse producties: 71 procent van het primetimeaanbod van één en Canvas samen was van Vlaamse origine. Op één ging het om 80,7 procent, op Canvas bijna 60 procent. Bijna 20 procent van de middelen ging naar de Vlaamse productiesector: 64,5 miljoen euro naar de productiehuisen en 16,5 miljoen euro naar de facilitaire sector. In dit verband vermeldt de spreker nog de oprichting van Media Invest Vlaanderen.

De samenwerking met andere mediaspelers verloopt zoals gezegd met productiehuisen en facilitaire bedrijven, maar ook via nationale en internationale coproducties en het VAF. Voorts wisselt de VRT met andere omroepen sportcontent uit en heeft ze met de geschreven pers websyndicatie en technologische samenwerking.

Ongetwijfeld is de commissie ook al op de hoogte van de samenwerking tussen de VRT en cultuurorganisaties, overheden, de muzieksector, maatschappelijke organisaties en sportfederaties.

2.2.7. *Efficiënte en wendbare organisatie*

De zevende strategische doelstelling gaat over de VRT als efficiënte en wendbare organisatie. Het aantal medewerkers werd afgebouwd van 2275 in 2013 tot 2107,8 in 2017. De personeelskosten belopen nog 42,10 procent van de totale inkomsten.

Met het oog op een cultuuromslag werd in het verslagjaar het plan Fier op de VRT gelanceerd, dat door tal van afdelingen werd opgepikt in eigen trajecten en projecten. Aandacht gaat naar talentontwikkeling en de ondersteuning van leidinggevenden. Kernwoorden zijn veiligheid, vertrouwen en feedback.

2.3. Financiële resultaten

Bart Jacobs, manager financiën en aankoop VRT, toont de tabel die het budget voor 2017 vergelijkt met de uitvoering ervan (zie bijlage 2). De spreker herinnert eraan dat de omroeporganisatie is gehouden aan een financieel evenwicht over de duur van haar beheersovereenkomst. Uit de tabel blijkt dat het begrote positieve resultaat met een klein overschot werd gehaald. Meest opvallend is dat de opbrengsten bijna 63 miljoen euro hoger zijn dan begroot. De verklaring

daarvan ligt voor het overgrote deel – 59,6 miljoen euro – in de verkoop aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van onroerend goed op de Reyerssite. Die winst werd automatisch toegevoegd aan de reserve nieuwbouw.

Ten opzichte van 2016 daalde de overheidsfinanciering van 61,3 procent naar 60,5 procent. Daarbij wordt met het oog op de vergelijkbaarheid abstractie gemaakt van de eenmalige bijdrage aan de ondersteuning van het pensioenfonds voor contractuelen en van de vermelde meerwaarde bij de verkoop van grond en gebouwen op de Reyerssite.

De daling is het rekenkundige resultaat van een vermindering van de dotatie met 3 miljoen euro, een loonindexering van 2,1 miljoen euro, een desindexering van de werkingsmiddelen, de dotatie voor de financiering van de herstructureringskosten van het Toekomstplan, subsidies uit Europa en het Hermesfonds voor Onderzoek en Innovatie, en de aftrek uit de overheidsdotatie van de 7,5 miljoen euro die de VRT als commercieel excedent verwierf.

De hogere inkomsten uit de exploitatie van afgeleiden betreffen de opbrengsten van evenementen. De hogere 'andere inkomsten' komen uit de verkoop van het oude kindercrèchegebouw, de rechten uit thuiskopieën en samenwerkingsprogramma's.

De kosten van de programma-output bedragen 368,9 miljoen euro. De lichte verlaging is te verklaren doordat in een oneven jaar zoals 2017 niet dezelfde evenementen plaatsvinden als in een even jaar zoals 2016. Zo dalen de kosten van de tv-aanbodsmerken sterk wegens geen EK voetbal of Olympische Spelen.

Bij radio is er wel een bijkomende investering: MNM en Studio Brussel investeerden in extra digitaal aanbod en evenementen. De bijkomende investeringen in thema-aanbodsmerken betreffen VRT Nieuws, Sporza en hun apps. De sterk stijgende post 'andere kosten' heeft te maken met de genoemde eenmalige bijdrage, die voor de VRT als geheel wel resultaatneutraal is.

De kosten per Vlaming dalen sinds 2009 en bevinden zich op hetzelfde niveau als in 2016.

Het ESR-resultaat voor 2017 is dan weer 11,3 miljoen euro negatiever dan initieel begroot. De twee grote oorzaken zijn het vervroegd openvallen van een aantal sportcontracten, die vervolgens werden opengesteld voor een veel langere duur maar volledig als kosten moeten worden geboekt in het jaar van afsluiting, en de extra investering in de Vlaamse productiesector.

2.4. Uitdagingen

Paul Lembrechts toont een overzicht van het resultaat voor 2017 (zie bijlage 2), waarna hij nog ingaat op de uitdagingen voor de komende jaren.

De eerste uitdaging bestaat erin jongeren blijvend te bereiken. Die zijn immers minder vertrouwd met lineair kijken en klassiek radioluisteren. Vooral op het vlak van informatie en nieuws wil de VRT voor deze doelgroep de komende jaren een extra inspanning doen. Ze zal de nieuwsdienst en de twee jongerenradiomerken dichter bij elkaar trachten te brengen, zowel via radio als digitaal. Dat zal gebeuren met nieuwe formats zoals vlogs maar met dezelfde deontologie en betrouwbaarheid.

Ten tweede zal de VRT blijven inzetten op haar digitale aanbod. In die uitdaging zal ze meer vanuit de mogelijkheden van het digitale medium zelf vertrekken en

niet vanuit de radio- en tv-achtergrond. Wel moet de focus blijven liggen op de maatschappelijke meerwaarde in de plaats van het bestaande te kopiëren.

Ten derde is meer samenwerking met de buitenwereld onvermijdelijk, binnen en buiten Vlaanderen, zeker op het vlak van fictie. Dergelijke coproducties hebben bijgedragen tot het hoge niveau van de VRT-fictiereeksen en bieden mogelijkheden op het vlak van internationale uitstraling voor productiehuisen en acteurs.

Voorts moet de VRT de idee van loutere broadcasting loslaten. Zenden zal nog lange tijd relevant blijven maar moet aangevuld worden met andere vormen van distributie. Het komt erop aan aanwezig te zijn op de platforms waarop jongeren de VRT-content kunnen vinden.

De laatste uitdaging is financiële duurzaamheid. Als er niets verandert, wordt het echter een onmogelijke opdracht om de planning van 2019-2021 uit te voeren en de KPI's te halen. In het originele Toekomstplan en bij de aanvang van de beheersovereenkomst beschikte de omroep over een sluitend financieel plan tot 2020, maar de beslissing om werkingsmiddelen niet te indexeren creëert een cumulatief tekort van 11 tot 12 miljoen euro, met alle gevolgen van dien voor die KPI's. De gedelegeerd bestuurder vraagt de commissie dan ook om steun.

II. Bespreking

1. Wilfried Vandaele

Wilfried Vandaele dankt de VRT voor haar goede rapport, waarmee ze eens te meer de opgelegde performantiemaatstaven heeft gehaald, met uitzondering van enkele minimale en al bekende afwijkingen.

Uit de vele cijfers blijkt wel dat de verhouding met de externe producenten nog steeds opvolging behoeft, ook al is die nu beter dan vroeger.

Het commissielid begrijpt dat de personeelskosten een pijnpunt vormen en waarschuwt op dit punt voor papieren oplossingen.

De reclame-inkomsten blijven voor N-VA een aandachtspunt. Het excedent bedroeg in 2017 een miljoen euro meer dan in 2016. De reclame-inkomsten op de radio zijn 3 miljoen euro hoger dan in 2016, terwijl de internetreclame verder daalt tot 2,3 miljoen euro. De Var keerde een dividend van 3,6 miljoen euro uit aan de VRT, eveneens een toename met 1 miljoen euro. De regie beschikt inmiddels over een reserve van ongeveer 24 miljoen euro. Het lid begrijpt dan ook de zorgen die de commerciële sector zich maakt over de middelen die uit de markt worden gehaald, ook al erkent hij dat men die zaak genuanceerd moet benaderen.

Is het dan zo moeilijk om de reclame-inkomsten te kennen en te beheersen? Welke inspanningen doet de VRT om ze in de hand te houden? Sluit de VRT nog steeds exclusieve contracten af met adverteerders? Hoe verantwoordt ze de knipperlichtprocedure bij tegenvallende inkomsten in het licht van de genoemde dividenden en reserves?

Wat de sport betreft, blijken de near live clips geen succes, met maar 1100 gebruikers. Heeft het zin om ze voort te zetten?

Wilfried Vandaele concludeert dat de beheersovereenkomst behoorlijk wordt nageleefd en dat de VRT aandacht besteedt aan de klemtonen die het parlement legt, al blijft de verhouding met de commerciële omroepen een zorgpunt.

2. Lionel Bajart

Volgens *Lionel Bajart* is het vertrouwenspercentage van de VRT uitstekend. Zelf is het commissielid fier op de VRT en hoopt hij dat zo lang mogelijk te kunnen blijven.

Kan de omroeporganisatie zich blijven beperken tot het wettelijk verplichte of moet ze hoger mikken en haar voorttrekkersrol ernstig nemen? Ze hoort het media-ecosysteem te versterken, maar de samenwerking loopt soms niet van een leien dakje. Dat ligt niet alleen aan koudwatervrees van commerciële actoren. Door zich in grijze zones te begeven waar een openbare omroep niet aanwezig hoeft te zijn, verkleint de VRT immers de speelruimte van de commerciële media. Voorbeelden zijn het excedent uit commerciële communicatie, de clickbait op de sportwebsite en de reclameregie door een VRT-dochter. Hoe evalueert de VRT zelf haar marktversterkende rol? Is enige terughoudendheid bij het betreden van de grijze zones niet aangewezen? Hoe worden nieuwe initiatieven getoetst aan de drietrapsdoelstelling?

Weliswaar komt het excedent niet rechtstreeks ten goede aan de VRT, maar die profiteert wel mee van het Mediafonds. Het stoort Lionel Bajart vooral dat de VRT die middelen ondanks herhaalde waarschuwingen toch uit de markt blijft halen, en dat het bedrag zelfs jaar na jaar stijgt. In 2017 bedroeg de overschrijding meer dan 10 procent, dus significant. Hoe zit het met de waakzaamheid van de VRT op dat vlak? Er lijken geen lichten op rood te gaan wanneer de limiet in zicht komt.

Het geld dat de VRT uit de markt haalt, is niet langer beschikbaar voor de commerciële spelers. Dat die middelen anders naar het buitenland zouden vloeien, is nergens bewezen.

Hoe zal de VRT erover waken dat het plafond dit jaar niet – of toch niet drastisch – zal worden overschreden? Getuigt een afwijking van 10 procent van goede bedrijfsvoering? Erkent de omroep dat hij daarmee het ecosysteem niet bepaald versterkt?

De ontplooiing van de digitale activiteiten van de VRT verloopt met horten en stoten. Nieuwe websites lopen vertraging op en kampen met kinderziektes. Zo duurde het meer dan een jaar voor het gebruiksonvriendelijke cookiebeleid van VRT NU werd bijgestuurd. De beloofde toegang tot de catalogus voor Vlamingen in het buitenland blijkt er niet te zijn. Een en ander doet problemen bij de back-end vermoeden.

Is de privacymuur rond VRT NU genoeg? Vormen de huidige instellingen geen hinderpaal voor de brede toegang, die toch wenselijk is? Waaruit blijkt de voorbeeldrol van de VRT op dit vlak? Is de VRT overtuigd dat ze meer moet doen dan enkel de wettelijke verplichtingen naleven?

3. Katia Segers

Katia Segers vindt de meerderheid opvallend scherp. Zelf heeft ze ook wel kritiek op het privacybeleid. Het lid verschilt evenwel met de vorige sprekers van mening over de positie van de VRT op de reclamemarkt. Ze steunt daarom het voorstel van Luc Van den Brande om een grondige studie te laten uitvoeren.

De VRT krijgt het verwijt dat ze te veel geld ophaalt via de Var, maar de adverteerders vragen daar zelf om. Van een reclamevrije VRT is Katia Segers alvast geen voorstander.

Bovendien vloeit het excedent potentieel terug naar de sector. Katia Segers herinnert aan haar eerdere begrotingsamendementen, die een deel van het excedent aan het Mediafonds zouden toevoegen. Vast staat dat het geld in Vlaanderen blijft en niet naar Facebook of Google gaat. De gevraagde studie maakt een debat op basis van feiten mogelijk in de plaats van de huidige ideologische discussie.

Ondanks zware besparingen slaagt de VRT er mooi in om stand te houden in een veranderend medialandschap. Het bereik daalt licht, maar de waardering blijft stabiel of stijgt. Langs digitale weg vindt de VRT vlot haar weg naar het publiek. Op dat vlak zit de strategie goed.

Anderzijds heeft de besparing een forse daling van de Vlaamse producties tot gevolg gehad. Eigen content maken is nu eenmaal duurder dan buitenlandse series kopen.

Terecht wordt voor de VRT de lat hoog gelegd, maar dan moet ze ook de passende middelen krijgen. De niet-indexering van de werkmiddelen is dan ook betreurenswaardig. Katia Segers roept minister Sven Gatz op om te antwoorden op de niet mis te verstane boodschap van gedelegeerd bestuurder Paul Lembrechts.

De VRT haalt nog steeds de norm voor externe producties, maar het aantal Vlaamse tv-programma's die voor het eerst worden uitgezonden, is in 2017 – bovendien een oneven jaar met minder sport dan het jaar ervoor – gedaald met 10,3 procent. Koopt de VRT bewust buitenlandse producties om kosten te besparen?

Voor diversiteit haalt de VRT de normen wel, maar die zijn niet erg ambitieus. Frappant is dat niet alle cijfers uit de diversiteitsmonitor in het jaarverslag staan. De scherm aanwezigheid van bepaalde doelgroepen is amper toegenomen. Bovendien haalt lang niet elk aanbod de norm. Canvas bijvoorbeeld blijft eronder, met slechts 27,8 procent vrouwen in zijn programma's. Hoe vallen die cijfers te rijmen met een weerspiegeling van de samenleving, zoals blijkbaar 91 procent van de Vlamingen die in de VRT ziet? Katia Segers erkent wel dat in 2017 veel goede programma's over dit thema werden uitgezonden.

Van de in totaal tachtig nieuwe tewerkstellingen zouden acht tot negen medewerkers een migratieachtergrond hebben. Hoe gaat de VRT om met de ondervertegenwoordiging van bepaalde groepen in de kandidaturen? De diversiteitsavonden en netwerkmomenten van de nieuwsdienst vormen een goed initiatief, maar werkt de VRT in deze zin ook aan de expertendatabank?

Wat was de uitkomst van het drievoudige overleg met de levensbeschouwelijke groepen? Hoeveel staat het met de klacht van deMens.nu?

Wat zijn de voornaamste hindernissen in de actualisering van het coproductiebeleid?

Hoe ziet de VRT haar rol om regionale omroepen te ondersteunen, met name op het vlak van nieuwsgaring?

Waarom peilt de VRT bij de registratie van een onlineprofiel naar het geslacht? Zelf antwoordt de VRT dat de beheersovereenkomst bereikcijfers oplegt, maar die zijn er ook volgens opleidingsniveau of migratieachtergrond, waarnaar de VRT niet vraagt. Gericht adverteren is wellicht het echte motief achter die vraag.

In het personeelsbeleid valt op dat er ook 99 vte zijn afgedankt, naast de indienstneming van 168,4 nieuwe vte.

De commotie over DVB-T houdt aan. Als DVB-T verdwijnt, voldoet de VRT niet langer aan haar verplichting om op minstens één open platform aanwezig te zijn. Zowel kabel- als internetabonnementen kosten immers geld. VRT NU is geen volwaardig alternatief. Gezien de grote verschillen in de cijfers over de resterende DVB-T-kijkers vraagt Katia Segers alvast een betere berekening.

4. Karin Brouwers

Karin Brouwers feliciteert de VRT met een parel van een jaarverslag.

De CD&V-fractie kan begrip opbrengen voor de ontevredenheid van directie en personeel over de bijkomende besparing van ruim 30 miljoen euro gedurende de lopende beheerperiode. Het maximumaandeel personeelskosten zet hen permanent onder druk. Het commissielid hoopt dat VRT en Vlaamse Regering een duurzame oplossing vinden zonder de begroting te belasten.

In elk geval moeten de overheidssubsidies volstaan voor de financiering van de publieke opdracht. Dat is nu niet het geval, zoals blijkt uit pagina 192. Misschien is het nodig om naar de onderfinanciering van 5 miljoen euro te kijken.

Over de systematische overschrijding van het reclameplafond heeft minister Sven Gatz intussen forse taal gesproken. De minister vindt dat een betere monitoring hieraan paal en perk moet stellen. De CD&V-fractie is tevreden dat alvast transparantie is bereikt over het Var-dividend.

De minister heeft bevestigd dat de VRT dit jaar het reclameplafond niet zal overschrijden. Maar mocht halverwege 2018 dat plafond bereikt zijn, zal de Var dan al stoppen met reclame te werven of zal ze haar tarieven verlagen? Dat laatste zou gezien de dominante positie van de Var de markt verstoren. CD&V suggereert dat de regie alvast stopt met de verkoop van advertenties voor gokken op sportwedstrijden, want die lijken in strijd met de missie van de openbare omroep. Misschien is dit inderdaad wel het goede moment voor de studie die Luc Van den Brande voorstelt en die zou uitwijzen of reclamemiddelen bij een stopzetting door de Var inderdaad naar andere zenders gaan of veeleer naar andere vormen van reclame.

Eigenaardig is ook dat de Var een reserve van 20 miljoen euro volkomen normaal vindt voor gezonde bedrijfsvoering, terwijl de VRT amper evenveel reserve heeft voor haar volledige publieke opdracht.

Voorts blijft CD&V aandringen om een aanzienlijk deel van het excedent in het media-ecosysteem te injecteren via VAF/Mediafonds, maar ook in de ontwikkelingskosten van een nieuw crossmediaal meetsysteem, omdat zoiets de hele mediasector ten goede komt.

Het marktaandeel voor radio en tv daalde licht in 2017, maar ook dat van de commerciële zenders ging naar beneden. De enige categorie die stijgt is 'andere', met 0,5 procent voor tv en 1,5 procent voor radio. Voor tv is dat wellicht te verklaren door het stijgende succes van Netflix, maar wie zit in de andere radiocategorie?

Voor CD&V is marktaandeel hoe dan ook geen streefdoel op zich. De openbare omroep moet ernaar streven om met relevante en kwaliteitsvolle programma's zoveel mogelijk Vlamingen te bereiken, ook wie buiten de commercieel interessante leeftijdsgroep valt, zoals kleuters en senioren. Karin Brouwers

attendeert de VRT op een recent verzoekschrift met de vraag om een aparte radio- en tv-zender voor senioren op te richten, naar analogie met de jongeren-zender Ketnet.

De VRT heeft haar streefcijfers voor doelgroepen op het scherm opnieuw gehaald bij nieuwe Vlamingen. Ook de schermaanwezigheid van mensen met een beperking steeg licht. Met het oog op het streefdoel van 40 procent vrouwen op het scherm in 2020, zal de VRT wel nog een tandje moeten bijsteken, want dat aandeel stagneert op 38 procent. Nochtans heeft de VRT door haar gemeenschapsvormende opdracht een voorbeeldfunctie te vervullen op het vlak van diversiteit. Die is ruimer dan gender en kleur. Mensen met een beperking, mensen in armoede enzovoort moeten meer aan bod komen, want de VRT moet de weerspiegeling zijn van een inclusieve samenleving. De fictiereeks *Tytgat Chocolat*, de docureeks *Down The Road* maar ook *Taboe* bewijzen dat de VRT dat kan, en genieten een enorme waardering. CD&V hoopt dat de VRT de ingeslagen weg vervolgt.

De streefcijfers voor diversiteit bij het personeel werden nog niet helemaal gehaald: wel voor arbeidshandicap en chronische ziekte, maar niet voor nieuwe Vlamingen en vrouwen. De CD&V-fractie waardeert echter de inspanningen om mensen met diverse profielen te werven, en vraagt om die vol te houden.

Wat levensbeschouwing betreft, lijkt Wereldbeeld in 2018 nog enkel een digitaal bestaan op de website van Canvas te hebben. Wanneer komen er nieuwe tv-programma's zoals een nieuwe reeks van *Wanderlust*? Wat zijn de belangrijkste afspraken uit het structurele overleg met de levensbeschouwelijke verenigingen?

De norm voor overleg met de audiovisuele sector en het VAF is een van de weinige die de VRT niet heeft gehaald. Wat is de reden? Doorheen de beheers-overeenkomst is samenwerking een rode draad. In dat verband is CD&V tevreden over de vorderingen voor een gezamenlijke radio-app, maar Karin Brouwers polst ook naar het VRT-standpunt over het voorstel om een Vlaamse Netflix tot stand te brengen.

In de hoorzitting over pluriformiteit in de media heeft de woordvoerder van Media21 aangeklaagd dat de samenwerking van de VRT met de nieuwe media ondanks enthousiaste verkennende gesprekken stukt en niet structureel wordt uitgebouwd. Wat loopt er fout?

Ook de samenwerking met de regionale televisieomroepen blijft een bekommernis van CD&V. Heeft de VRT al concrete stappen gezet in de versterking van de ondersteunende rol die ze op pagina 131 belooft?

Hoewel cultuur een prioriteit is in de beheersovereenkomst, blijkt Culture Club enkel nog een Radio 1-programma te zijn. Zijn er plannen voor een nieuw, apart tv-programma over de culturele actualiteit?

Op 25 mei 2018 heeft Karin Brouwers bij het werkbezoek van de commissie aan de VRT kunnen vaststellen dat het innovatiebeleid van de VRT – met Sandbox, VRT Start-Up en OpenVRT – structureel en zelfs Europees wordt uitgebouwd. Ook in het jaarverslag valt op hoeveel innovatieve projecten succesvol geïntegreerd worden voor enerzijds kijkers, luisteraars en onlinegebruikers, en anderzijds de VRT-medewerkers. Karin Brouwers feliciteert de VRT daarvoor, ook en vooral omdat die daarvoor op zoek is gegaan naar externe financiering bij onder andere Media Invest, Google en de EU.

De CD&V-fractie blijft de bevoegde ministers Gatz en Muyters niettemin oproepen om het regeerakkoord met betrekking tot media-innovatie uit te voeren. De

noden van de sector zijn bekend en het is dringend tijd voor actie en concrete maatregelen opdat de mediasector samen met de VRT zijn innovatieve rol kan spelen.

Waarom worden sommige podcasts enkel gemaakt voor onlinegebruik en niet gewoon uitgezonden als radiodocumentaire?

5. Manuela Van Werde

Manuela Van Werde is blij dat de VRT het goed doet.

Het commissielid peilt naar de evaluatie van KLAAR. Is er kans op uitbreiding?

Klopt het dat het gemiste overleg met het VAF met de directeurswissel te maken heeft?

Waar worden de weggefallen regionale nieuwsuitzendingen op Radio 2 gecompenseerd? Hoe reageren de luisteraars?

Hoeveel mensen zitten nog in een hertewerkstellingstraject? Wat is de uitkomst ervan?

Wat de aandacht voor cultureel erfgoed betreft, betreurt Manuela Van Werde het verdwijnen van het laagdrempelige programma Vlaanderen Vakantieland, dat toerisme en cultuur koppelde. Het huidige 'Weg zijn wij' heeft een andere focus. Hoewel dat wel degelijk de opdracht is in strategische doelstelling 2.2, lijkt toerisme bij de VRT een lacune. Het commissielid pleit om die weg te werken.

Tot slot signaleert ze dat nog steeds mensen van de VRT, in weerwil van de deontologische code, politiek actief zijn op de sociale media.

6. Marius Meremans

Marius Meremans waardeert dat de VRT wekelijks 89,4 procent van alle Vlamingen bereikt.

Maar de omroep heeft daarnaast een verantwoordelijkheid op het vlak van cultuur en educatie. Ook als niet-taalkundige kan het lid vaststellen dat het gebruik van de standaardtaal, waarvan overtredingen vroeger onmiddellijk een interne opmerking opleverden, steeds meer onder druk komt. Meldingen daarvan aan het adres van taaladviseur, voorzitter of raad van bestuur leveren geen verbetering op.

Marius Meremans verwacht niet dat soappersonages spreken als Hugo Claus, maar vindt toch dat de slinger te ver doorslaat. Het lid heeft bijvoorbeeld al mogen vaststellen dat een Waalse wielrenner beter Nederlands sprak dan de Vlaamse gastcommentator. Hij vraagt aandacht voor dat aspect, zonder echter in puritanisme te vervallen. Als standaardtaal beperkt blijft tot het Journaal, het weerbericht en Terzake, is dat een betreurenswaardige ontwikkeling. Marius Meremans waarschuwt voor de invloed daarvan op jongeren.

7. Bart Caron

Bart Caron heeft grote waardering voor de kwantitatieve en kwalitatieve prestaties van de VRT in 2017, in weerwil van dalende inkomsten en personeelsaantallen. De balans van cultuur, informatie, educatie en ontspanning is zeer goed. De radionetten blijven op een heel hoog niveau in dit tijdperk van internet en beeldcultuur. Het niveau is ook zeer hoog in vergelijking met het buitenland.

Wel moet de VRT nog meer werk maken van de diversiteit van haar medewerkers, al erkent Bart Caron het probleem om voldoende opgeleide mensen te vinden. Voorts is de mannelijke dominantie in de duidingsprogramma's veel te groot. Gendergelijkheid is aan de orde, net als diversiteit bij de experts. Ofwel is die laatste databank te klein, ofwel wordt ze niet gebruikt.

Het lid apprecieert de aandacht voor cultuur in de breedte, maar sommige zenders kunnen wel extra werk maken van verdieping. De personeelsvermindering bij Klara kan niet anders dan tot een meer oppervlakkige aanpak leiden. Diepgang vergt immers tijd. Jammer is ook dat geen enkel gespecialiseerd cultuurprogramma op tv standhoudt. Ook op de radio worden ze om de twee jaar weggesaneerd of vervangen. Bart Caron bepleit dat de VRT eigen cultuurformats blijft ontwikkelen. Hij suggereert om de Ultima's niet alleen online maar ook op tv uit te zenden.

Vervolgens spreekt hij zijn waardering uit voor de levensbeschouwelijke aanpak, zowel in programma's als *Wanderlust* als in andere programma's, van *Thuis* tot *Taboe*.

De vrouwensport kreeg terecht beduidend meer aandacht.

Voorts waardeert Bart Caron de samenwerking met de samenleving in cocreatie en coproductie, en in de brede aandacht voor maatschappelijke ontwikkelingen als zorg. Daarmee speelt de omroep ook een educatieve rol.

Het lid wil aannemen dat DVB-T binnenkort misschien zeer gedateerd is, maar dat neemt niet weg dat de afschakeling te radicaal is. De basis voor de beslissing is wankel. Er is nood aan meer voorbereiding en onderzoek. Als het aantal gebruikers inderdaad verkleint, is er nog altijd een overgangstraject aangewezen met beschikbaarheid van even eenvoudige en goedkope alternatieven. Er zijn wel degelijk mensen zonder computer of internetabonnement.

Tot slot ziet Bart Caron een tegenspraak tussen het beleid dat cultuurorganisaties aanzet om alternatieve financiering te zoeken, maar kritiek heeft als de VRT precies hetzelfde doet. Het is toch logisch dat alternatieve financiering makkelijker te vinden is voor breed toegankelijke cultuur dan voor avant-garde. Ook Bart Caron is de suggestie van Luc Van den Brande genegen om te onderzoeken of het geld dat de VRT voor reclame binnenhaalt, bij Vlaamse bedrijven zou terechtkomen als de VRT dit niet meer zou doen. Hij verwacht dat veeleer de buitenlandse grote spelers op de digitale markt daar baat bij zouden hebben.

Uiteraard mag de openbare omroep de audiovisuele reclamemarkt in Vlaanderen niet te sterk verstoren. Niemand wil de commerciële omroepen stukmaken. Maar de VRT hoort zowel publieke als private middelen te verwerven. Bart Caron waarschuwt om niet in beide tegelijk te blijven knippen en zo op een ondergrens te stuiten. De VRT mag niet genooddaakt worden om tv-zendtijd vol te stoppen met rolkranten en radioprogramma's met non-stopmuziek.

8. Antwoordenronde

Luc Van den Brande verzekert dat de VRT veel belang hecht aan de opinie van het Vlaams Parlement. Hij is dan ook blij met de grote tevredenheid.

Wel wijst hij Wilfried Vandaele erop dat op het kanaal dat voor Ketnet Junior is gereserveerd, nu de baby-tv van Fox te zien is. Dat had anders kunnen zijn.

De VRT-voorzitter beaamt dat het personeelsbeleid geen achterkamertjes behoeft en dat de medewerkers een klaar statuut moeten hebben.

Er bestaat geen definitie voor de ideale financiering van een openbare omroep. Een gemengde financiering maakt wel dat de omroep niet helemaal afhangt van overheidsdotaties. Men heeft er dan alle belang bij om het reclameaandeel op tv strikt te beperken, zoals nu ook gebeurt. Ook op de radio is een zekere beheersing nodig, die echter niet tot masochisme mag leiden. Afspraken over de Var zijn oké als de financiering maar geloofwaardig blijft. De VRT is immers, anders dan bijvoorbeeld De Lijn, niet totaal vrij om inkomsten te genereren.

Er zijn verschillende mogelijke oplossingen, waarvan de eerste en eenvoudigste neerkomt op een hogere dotatie. Een tweede remedie zou erin bestaan de werkingskosten opnieuw te indexeren. Ten derde zou het mogelijk zijn om de VRT toe te laten de huidige korting op haar middelen zelf te compenseren met Var-opbrengsten. Ten slotte zou de Vlaamse Regering de VRT middelen kunnen toekennen uit haar innovatiebudget, aangezien de omroep die opdracht uitstekend waarmaakt.

De voorzitter is het niet eens met de stelling van Lionel Bajart dat de VRT zich moet terugtrekken op haar eiland. In onze samenleving zijn beeld en tekst totaal verweven. Hij is voorstander van heel veel samenwerking, maar dan moet de liefde van beide kanten komen. Iedereen heeft belang bij een goed medialandschap. De VRT legt zich daarop toe, maar helaas moest VRT Medialab worden afgeschaft.

Voorts dankt de VRT-voorzitter de leden die zijn onderzoeksvoorstel steunen, dat hij lanceerde om uit de welles-nietesdiscussie te komen.

De vraag van commissieleden naar nog meer diversiteit is terecht. In dat verband erkent de voorzitter dat niet alles in het jaarverslag staat, maar hij wil, hoezeer hij ook de huidige transparantie genegen is, die verslaggeving toch enigszins synthetisch houden. Als de commissie wil dat er nog een boekdeel aan toegevoegd wordt, kan dat bekeken worden.

De VRT is sterk overtuigd van de noodzaak van pluriformiteit.

De uitzending van erediensten staat totaal los van de opvolger van de derden. Bij die laatste wil de omroep elke gezindte aan bod laten komen. De voorzitter hoopt binnenkort de afspraken te kunnen bekendmaken.

De raad van bestuur ondersteunt de inderdaad radicale beslissing over DVB-T, waarvoor Luc Van den Brande de argumenten overtuigend acht, al begrijpt hij dat die aanleiding kan geven tot vragen.

Er is een onderlinge samenhang tussen aspecten als de procentuele beperking van de personeelskosten, de publieke opdracht, en de instroom van nieuw bloed die onder meer nodig is in het licht van de diversiteit. De discussie over het aantal mensen dat nodig is, zal nooit afgerond zijn. De voorzitter wijst op de perfide mogelijkheid dat een succesvolle uitvoering de voorstanders van de besparing in hun gelijk sterkt. Hoe dan ook is de uitdaging groot.

De suggestie om na te denken over ethiek in de reclame is interessant.

Voorts beaamt Luc Van den Brande dat het bereiken van doelgroepen minstens even belangrijk is als het totale marktaandeel.

Voor cultureel erfgoed zet de VRT zich sterk in, zeker in het Europees Erfgoedjaar.

Toerisme is zowel een zaak van economie als van cultuur. Die twee spreken elkaar op dat domein niet tegen.

De voorzitter beaamt de uitspraak van Manuela Van Werde dat de deontologische code voor iedere VRT-journalist geldt. Vanzelfsprekend heeft iedereen zich eraan te houden.

Luc Van den Brande is het helemaal eens met Marius Meremans over het taalgebruik: standaardtaalgebruik mag niet beperkt blijven tot informatie en Ketnet, waar de beheersovereenkomst ze voorschrijft.

Anderzijds moet er wel ruimte zijn voor tussentaal, zoals men ook in Nederland erkent. Als voorbeeld geeft de spreker de geloofwaardigheid van fictiereeksen. Het management doet echter een beroep op eenieders verantwoordelijkheid. Overigens heeft de ondertiteling van perfect Nederlands sprekende gasten een andere verklaring, namelijk de toegankelijkheid voor slechthorenden.

De koppeling die Bart Caron maakte tussen relevantie en diversiteit, vindt ook Luc Van den Brande belangrijk, net als zijn punt over breedte en diepte van het cultuurbeleid.

Paul Lembrechts maakt het onderscheid tussen excedent, reserve en dividend. Wat het eerste betreft, gedroeg de Var zich de voorbije jaren als een marktspeeler, niet als een marktverstoorder. De voorbije jaren werd 83 procent van de campagnes gedeeld met andere radiozenders. Adverteerders zoeken voor hun doelgroepen immers dekking over heel Vlaanderen. De groei is het gevolg van de gezondheid van de markt, die als enige van de traditionele mediamarkten niet achteruitgaat.

De VRT heeft de Var dit jaar gevraagd niet langer als marktspeeler op te treden en minder aan te bieden aan de markt, in haar streven om een excedent te vermijden. De commerciële mensen binnen de ondernemingen maken zich daar echter zorgen over.

Reserve en dividend zijn dan weer resultaten van ondernemingswinst. Dat de Var winst maakt, is te danken aan zuinige bedrijfsvoering, die 70 tot 100 procent betere ratio's kan voorleggen dan andere regies. De Var werkt zeer efficiënt en heeft beperkte kosten door onder meer haar scherpe behuizing. De VRT besliste als aandeelhouder om een deel van de winst uit te keren en een deel te reserveren. Dergelijk goed bedrijfsbeheer in een negatief daglicht stellen getuigt volgens Paul Lembrechts van cynisme.

In 2017 zijn vijf mensen in een hertewerkstellingstraject opgenomen, van wie vier de VRT hebben verlaten en één binnen de omroep een oplossing heeft gevonden.

Het verminderde radioaanbod van regionaal nieuws werd gecompenseerd met meer regionaal onlinenieuws, maar ook door Radio 2 op te nemen in VRT NWS.

Het Klarabudget was groter in 2017 dan in 2016. Er is op dit moment ook een nieuwe werving van presentatoren aan de gang.

De gedelegeerd bestuurder is te vinden voor meer samenwerking met de commerciële omroepen, maar over een Vlaams Netflix is nog weinig bekend. Een commerciële partij nodigde de VRT wel uit voor een gedachtewisseling. Er is

echter nog een andere mogelijkheid om het schaalnadeel van ons kleine territorium aan te pakken, met name aan de technologische kant. Voorbeelden zijn het onderhoud van websites, platforms en logistiek.

Privacy pakt de VRT wel degelijk anders aan dan andere partijen op de markt. Denk maar aan het cookiebeleid. Vragen naar gender bij een profielaanmaak hebben niets met advertentiedoeleinden te maken, maar uitsluitend met analyse van kijkgedrag met het oog op de programmering, verzekert Paul Lembrechts.

Als de bedrijfsvoering van de Var zo gezond is, waarom blijft het dan zo slecht gaan met Pebble, vraagt *Karin Brouwers*.

Paul Lembrechts legt uit dat de schaal van Pebble te klein is om een vuist te maken op de digitale markt, ondanks zijn technologische kracht en competentie. Voor een deel wijt de spreker dat aan de erg beperkte activiteit van medeaandeelhouder Telenet met Pebble voor zijn sites. Maar het ligt ook aan de opgelegde beperkingen bij de reclameformats van VRT. Op de huidige markt is er juist veel meer vraag naar videoadvertenties dan naar banners. Er wordt gezocht naar een oplossing, die echter ook moet passen in wat de andere aandeelhouder nog moet laten goedkeuren door de mededingingsautoriteiten.

Wilfried Vandaele repliceert dat de VRT van meet af aan openlijk had kunnen communiceren over Ketnet Junior, met een consistent verhaal dat niet in de loop der maanden moest worden bijgestuurd.

Met de als kleine kmo voorgestelde de Var heeft het commissielid geen medelijden: de vorige CEO verdiende meer dan de Vlaamse minister-president.

Moeten inkomsten uit regie voor zenders als NRJ niet meegeteld worden in de berekening van het plafond voor de VRT, dat enige aandeelhouder is van de Var?

Paul Lembrechts vraagt geen medelijden maar onderstreept slechts het respect dat hij heeft voor de zuinige bedrijfsvoering, die niet altijd eenvoudig is. NRJ is een goed voorbeeld van samenwerking zoals de VRT en de privésector die wensen, maar blijkbaar denkt Wilfried Vandaele daar anders over.

Bart CARON,
voorzitter

Katia SEGERS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

CEO	chief executive officer
CIM	Centrum voor Informatie over de Media
DVB-T	digital video broadcasting – terrestrial
EBU	European Broadcasting Union
EK	Europees kampioenschap
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
EU	Europese Unie
kmo	kleine of middelgrote onderneming
KPI	key performance indicator
MNM	Music and More
NRJ	jongerenzender énergie
SD	strategische doelstelling
TNS	Taylor Nelson Sofres
VAF	Vlaams Audiovisueel Fonds
Var	Vlaamse Audiovisuele Regie
VLAIO	Agentschap Innoveren en Ondernemen
VRM	Vlaamse Regulator voor de Media
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
vte	voltijdsequivalent